

ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI: Duru Akyıl
SINIFI: 9-F
NUMARASI: 850

ANA TEZ: Hapishanede güç saygının kaynağıdır.

1. Yan tez: Hapishanede para sahibi aynı zamanda güç sahibidir.

2. Yan tez: Hapisteki güç farkı adaletsizliği kaçınılmaz kılar

Yukarıdaki ana teze uygun iki yardımcı tez bulunuz. Tezinizi, "72. Koğuş" romanından alıntı ve örneklerle kanıtlayacağınız bir edebi makale yazınız.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ZÜMRESİ EDEBİ MAKALE BAREMİ

BAŞLIK	5p	
GİRİŞ		
Tezdeki temel kavrama götüren giriş bölümü Ana tezi ve yan tezleri neden sonuç ilişkisi içinde belirtme	10p	
Yazara ve esere gönderme Gelişme bölümü ile ilişkilendirme Tüm unsurları neden- sonuç ilişkisi içinde bağlama	10p	
GELİŞME		
1. Yan tezin kavramsal açıklaması	10p	
Metne gönderme ve alıntı Yan tezin ana teze ilişkisini kurma	10p	
2. Yan tezin kavramsal açıklaması	10p	
Metne gönderme ve alıntı Yan tezin ana teze ilişkisini kurma	10p	
SONUÇ		
Ana tezin farklı bir ifadeyle tekrar edilmesi öteleme	5p	
Öteleme yapma	10p	
Sonuç değerlendirmesi yapma	10p	
Yazım- Noktalama	10p	
TOPLAM: 100p		

72. KOĞUŞTA SAYGINLIK PARA VE GÜÇ İLİŞKİSİ

Para dediğimiz kavram, hayatın her alanında karşımıza çıkar. Bu romanda da dönemin ekonomik sıkıntıları, koğuşların maddiyata göre ayrıştırılması üzerinden bize aktarılmaktadır. Yazar Orhan Kemal, toplumcu gerçekçi yazı anlayışını benimsemiştir. Sıradan insanların hayatını anlatırken: “Ben halkımı, köylümü, bütün köylüleri, bütün fakir fukarayı seven bir yazarım. Belirli birtakım şartlar yüzünden geri, bilgisiz, görgsüz, pis kalmış insanların imkana kavuştukları zaman değişip gelişebileceklerine, ileriliği benimseyeceklerine, uygarlaşacaklarına inanıyorum” demiştir. 1950’lerin siyasi ve sosyal yapısını kendini kalıba sokmayıp, düşüncelerini bir süzgeçten geçirmeyerek ; tüm gerçeklikleri ile okuyucusuna aktarmıştır. Yazar çeşitli nedenlerden dolayı beş yıl mahkum hayatı sürdürdükten sonra romanını yazarken oradaki tecrübelerinden de yararlanmış. Eşitsizlik, adaletsizlik, sınıf ayrımı, paranın gücü, saygınlık değindiği en temel kavramlardandır. Romanındaki karakterlerden biri olan Ahmet Kaptan’ın itibarı, annesinden gelen para sayesinde diğer mahkumların gözünde artar ; bu olaydan yola çıkarak hapishanede gücün saygının kaynağı olduğu kanısına varılır. Kitapta parası olanın diğerlerine göre, olanaklara daha kolay yoldan erişebildiği görülmektedir bu yüzden para sahibi aynı zamanda gücün de sahibidir. Güce sahip olan kişi ve ona yaşmaya çalışıp başarılı olan kişiler daha iyi koşullardan yararlanırken, diğerleri onlara nazaran kötü durumdadır ; bu da hapiste güç farkının adaletsizliği kaçınılmaz kıldığı bir göstergesidir.

Dışarıdaki yaşamda da, koğuş hayatında da para gücün bir simgesi olarak görülür. Hapishanenin en sefil en acınası koğuşunda kalan Ahmet Kaptan’a annesinden gelen beklenmedik parayla beraber, daha parayı görmeden ; Kaptan’la olan küskünlüklerini unutan, hatırı sayılır bir tane konuşma bile geçirmemiş olan insanlar sanki Kaptan’ın en yakın arkadaşymış gibi davranmaya başlar.

“Cami yapılmadan körler mi dizildi? Size ne oluyor? Para onun, keyif onun. Ne karışyorsunuz?”

Berbat parladı:

“Tabi karışır!”

Öyle bakıyordu ki, gık dese dayağı yiyeceğini anlamıştı. Yuttu ama mosmor kesildi.

Gene her kafadan bir ses:

“ Ne karışyorsunuzmuş. tabii karışır. Arkadaşları değil mi?”

“Hiç canım.”

“Bunca yıl beraber tuz ekmek yedik!”

“Kendi yok Allah’ı var, kumar oynamaz, hırsızlık etmez, esrar, afyon dersen...”

“...”

“...”

Kaya Ali hırsından neredeyse ağlayacaktı. Kendini tuttu tuttu, tutamadı:

“Vay canına be, vay canına be... Hepsi her yandan herifin parasına gözünü dikti be...”

Gene Berbat, “Kes ulan, karışma sen!” dedi.

“Niye?”

Tavukçu:

“Her gece dertleşiriz onunla biz. Babasını öldürenlerin amca çocuğunu nasıl vurduğunu belki yüz sefer dinledim.”

Bir başkası, “Ben de,” dedi.

“Ben de.”

“Ya ben?”

“Belki ben bin sefer!”

Romanın 16. sayfasından alıntılanan bu diyalogda da görüldüğü üzere, para daha koğuştakilere göre soyut bir kavramken, parayı daha görmemişken bile mahkumlar ; bu güçten yararlanabilmek için

Kaptan'la olan yakınlıklarını kanıtlamaya, araları başından gibi iyiymiş gibi tavırlar sergilerler. Bu diyalogun devamı olarak 17. ve 18. sayfalarda ise Kaya Ali ve Kaptan ile arası bozuk olan Berbat arasındaki şu konuşmayla karşılaşılır :

“Kumara oturmalı bence!”

Kaya Ali, “Oturmaz ki,” dedi.

“Sen karışma!”

“Ağam değil mi?”

“Ağan mı? Ne ağası?”

“Basbayağı ağam!”

“Ne zamandan beri?”

“Sen küs değil miydin, sana ne ağamın parasından?”

Berbat ana avrat sövdü. Kaya Ali, “Hee ya!” dedi. Sonra artık susmamacasına boşandı:

“benim ağam o. Beni yanına alacak, meydancı. Yemeğini ben pişireceğim, yatağını ben serip kaldıracam. Yazık değil mi? Sözlüyle başa mı çıkılır? Herif bir basışta bin, iki bin basıyor. Bir zarda iflahını keser ağamın...”

Berbat öfkeyle karşısına dikildi, göğsünden itti:

“Ne dırlanıyorsun?”

Geriledi:

“Ağama yazık!”

“Kessene ulan!”

Gık dese kıyametin kopacağını, ağzını burnunu kıracağını biliyordu. Biliyordu ama gene de “Ağama yazık değil mi?” diye mırıldanarak koğuştan çıktı.

Meydan yerinde Kaptan'la karşılaştı. Gözleri gülüyordu Kaptan'ın. Bir kenara çekti:

“Kendine mukayyet ol!” dedi.

kaptan boş gözlerle bakıyordu.

“Duydun mu ağa? Kendine mukayyet ol!”

Kısa, kalın gövdesiyle hep o Hitit heykelini hatırlatan Kaptan, “Niye?” dedi.

“Niyesi var mı? Dün arkandan atıp tutanlar para kokusunu alınca yüzüne gülüp seni tavlamağa hazırlanıyorlar. Dikkat et!”

Berbat'ın Kaptan'la küs olmasına rağmen parası olduğunu duyunca hemen ona “ağam” diye hitap etmesi, paranın gururdan bile üstün olduğunu gösterir. Kavramın elinde bulundurduğu güç dolayısıyla “Hapishanede para sahibi aynı zamanda gücün de sahibidir” ilişkisi kurulur ayrıca Kaptan'ın adembabalar tarafından “ağam” namına sahip olması da hapishanede gücün saygının kaynağı olduğunun göstergesidir.

Diğer yandan paranın getirdiği bu güç ve saygınlık farkı adaletsizliği doğurur. Para sahibi kişinin ve yanına seçtiği insan ya da insanların sahip olduğu olanaklarla, karşılaştığı davranış biçimleriyle ; daha güçsüz konumdaki kişilerininki aynı değildir dolayısıyla gözle görülebilir bir adaletsizlik vardır. Bunu da romanın 46. ve 47. sayfasında şu şekilde görebiliriz:

Kaya Ali homurtuyla kalktı, koğuştan bir kenarında duran ibriği aldı, doldurup yüznumaraya bıraktı, döndü.

Tavukçu:

“Hey gidi meydancılık hey! Ağan daha doğrulurken sen ayakta olacaksın!”

Kaya Ali ters ters dikiliyordu.

Berbat küfür gibi konuştu:

“Ne ters ters bakıyorsun? Minare kırığı! Yalan mı söylüyor?”

“Ben minare kırığı değilim...”

“Nesin ya? Allah devesi mi?”

“Allah devesi de değilim...”

“Dikilip durma, kırarım çenelerini sonra...”

“Ne dikilmesi?”

“Deminden beri dikilip durmuyor musun Kaptan’ın yanında? Kenef!”

Tavukçu pekiştirdi:

“Dikiliyor ya. Sen de bir ağamızsın mesela, ayıp değil mi sana karşı gelmek? Ağamız senin hatrını dirhem sayıyor. Sen istesen, ağam onu meydancılıktan atar, başkasını alır...”

Kaya Ali, “Alır, evet!...” dedi. “Alırmış!”

“Alır tabii. Koskoca bir ağa...”

“Alsa bile sana ne?”

Berbat:

“Sana ne, ne demek? Doğru söylüyor!”

“Karışmasın o!”

“Karışacak!”

“Ulan sana karışacak diyorum!”

“Karışmasın işte!”

Tam sırasıydı. Berbat yerinden fırladı, upuzun, kupkuru Kaya Ali’yi yakasından kenara çekti:

“Kaçtan aşağı olmaz yani?”

Kaya Ali çıldırtan bir inatla, “karışmasın!” dedi gene.

“Ulan ne demek istiyorsun diyorum sana!”

“Karışmasın!”

“Karışmasın ha?”

İlkin korkunç bir küfür arkasından bir tokat, bir yumruk, bir tekme... Kaya Ali koğuş betonuna serildi. Hayaları burulan öküz gibi böğürüyor, cezaevini inletiyordu.

Bu dizelerde Berbat’ın kendini net bir şekilde koğuştaki diğer insanlardan üstün gördüğü çıkarılır. Ahmet Kaptan’a parası olduğundan mütevellit yaşanan ve ondan yararlanan Berbat, Kaya Ali’ye rencide edici, hoş olmayan sözler kullanmıştır ; şiddet uygulamıştır. Ahmet Kaptan’ın saygınlığının gölgesinde yaşayan Berbat’ın kendinden daha altta gördüklerine mobbing uygulaması hapisanedeki güç farkının adaletsizliği kaçınılmaz kıldığını okuyucuya sunar.

Orhan Kemal’in, 1950’lerin siyasi ve sosyal yanlarını gösteren bu romanında para güç ve saygınlık arasında bir ilişki kurulmuştur. Gücün ve saygınlığın kaynağının para olduğunu çokça belirtmiştir. Aradaki bu ilişki sadece hapisane ortamına veya o döneme özel değildir. Günümüz dünyasında da bu üçü arasındaki bağ çok değişmemekle beraber hala güç parası olanın elindedir ve saygının kaynağı güçten gelir. Toplumda da bu güç ve saygınlık farklarından ötürü adaletsizlik doğar. Yazar da eserinde bu konuları en gerçekçi şekilde aktarmıştır.